

โรคฟันผุและเหงือกอักเสบเป็นปัญหาทางทันตสุขภาพในเด็ก ทำให้บดเคี้ยวอาหารไม่ละเอียดและเด็กได้รับสารอาหารไม่เพียงพอส่งผลต่อการพัฒนาการและการรับรู้ต่างๆ การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง เพื่อศึกษาผลการประยุกต์แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพและการสนับสนุนทางสังคมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันโรคฟันผุและเหงือกอักเสบของนักเรียนประถมศึกษา ตำบลนาข่า อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนประถมศึกษาจำนวน 62 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 32 คน และกลุ่มเปรียบเทียบ 30 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมทันตสุขภาพประกอบด้วย การบรรยายประกอบสไลด์ วิดีทัศน์ ภาพพลิก โปสเตอร์ ตัวแบบ อภิปรายกลุ่ม สาริตและฝึกปฏิบัติ และได้รับแรงสนับสนุนในการกระตุ้นเตือนจากผู้ปกครองครู และเพื่อน ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบได้รับโปรแกรมทันตสุขภาพตามปกติ ดำเนินการวิจัยระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ. 2550 – กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบบันทึกค่าปริมาณแผ่นคราบจุลินทรีย์ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปด้วยสถิติพรรณนา นำเสนอด้วยร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยด้วยสถิติ Paired t-test และ Independent t-test

ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพและการสนับสนุนทางสังคมสามารถทำให้นักเรียนกลุ่มทดลองมีความรู้ การรับรู้โอกาสเสี่ยง การรับรู้ความรุนแรง การรับรู้ประโยชน์และอุปสรรค และมีพฤติกรรมการป้องกันโรคฟันผุและเหงือกอักเสบสูงกว่าก่อนการทดลองและสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) และปริมาณแผ่นคราบจุลินทรีย์ลดลงต่ำกว่าก่อนทดลอง และลดลงมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) ผลการวิจัยแสดงว่า โปรแกรมทันตสุขภาพที่ดำเนินการทำให้นักเรียนมีความรู้ การรับรู้โอกาสเสี่ยง การรับรู้ความรุนแรง การรับรู้ประโยชน์และอุปสรรค พฤติกรรมการป้องกันโรคฟันผุและเหงือกอักเสบ และปริมาณแผ่นคราบจุลินทรีย์ เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น ดังนั้นควรได้รับการพิจารณานำไปประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันโรคฟันผุและเหงือกอักเสบกับนักเรียนกลุ่มอื่นๆ ต่อไป

The purpose of this quasi-experimental research was to determine the effects of the application of Health Belief Model and Social Support on dental caries and gingivitis preventive behavior among students at grade 6 primary school in Muang District, Udon Thanee Province. The sample consisted of 62 persons and were divided into two groups; 32 persons in the experiment and 30 persons in the comparison group. Participants of the experiment group also received a Dental Health Education Program that was comprised of lectures by slides, video, group discussion, modeling, and social support motivate from parents, teachers and friends. The comparison group received normal dental services. Interview technique with structured questionnaires and dental plaque examination records were used for data collection. Descriptive statistics and inferential statistics were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, paired t-test and independent t-test.

The results showed that the application of Health Belief Model and Social Support on dental caries and gingivitis prevention behavior could enhance a significant increase in knowledge, perceived susceptibility, perceived severity, perceived benefits of dental caries and gingivitis prevention behavior and Dental caries and gingivitis prevention behavior were improved significant ($p\text{-value} < 0.05$). The results of this study also suggested that this health education program was suitable for promoting of dental health other groups of students.